MOH/P/BPTK/01.20(GU)-e

GARIS PANDUAN

PELAKSANAAN LATIHAN ELEKTIF JANGKA PENDEK

DI HOSPITAL
KEMENTERIAN
KESIHATAN MALAYSIA
YANG MENYEDIAKAN PERKHIDMATAN
PERUBATAN TRADISIONAL
DAN KOMPLEMENTARI

EDISI PERTAMA 2020

BAHAGIAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

Edisi Pertama 2020

Semua hak cipta terpelihara. Sebarang bahagian dalam buku ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan dalam cara yang boleh dipergunakan lagi, ataupun dipindahkan, dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang cara, baik dengan cara elektronik, mekanik, penggambaran semula, perakaman dan sebagainya, tanpa izin terlebih dahulu daripada Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari

Diterbitkan oleh:
Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari
Kementerian Kesihatan Malaysia

Reka bentuk muka hadapan oleh:
Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari

ISI KANDUNGAN

Tajuk	**M/S**
Penghargaan	3
1. Pendahuluan	4
2. Objektif	4
3. Definisi	4
4. Skop	5
5. Tatacara Permohonan	5
6. Peranan dan Tanggungjawab	6
7. Pertanyaan	9
8. Rujukan	9
Lampiran	10
Sidang Pengarang	24

Penghargaan

Ucapan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua yang telah terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam menghasilkan garis panduan ini.

1. Pendahuluan

Pada tahun 2001, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) telah melancarkan Dasar Perubatan Tradisional dan Komplementari (PT&K) Kebangsaan. Visi dasar ini adalah untuk mengintegrasikan PT&K ke dalam sistem penjagaan kesihatan kebangsaan bagi meningkatkan kesihatan dan kualiti kehidupan rakyat.

Sehubungan itu, Jemaah Menteri telah bersetuju dengan cadangan KKM untuk mewujudkan Unit PT&K di hospital KKM pada tahun 2006. Tiga (3) buah hospital telah dipilih sebagai projek perintis, iaitu Hospital Kepala Batas di Pulau Pinang, Hospital Putrajaya dan Hospital Sultan Ismail di Johor. Hospital Kepala Batas mula menawarkan perkhidmatan PT&K pada 26 Oktober 2007, diikuti dengan Hospital Sultan Ismail pada 16 Januari 2008 dan Hospital Putrajaya pada 3 Mac 2008. Susulan kejayaan projek perintis ini, perkhidmatan PT&K diperkenalkan di lain-lain hospital KKM dan sehingga kini, terdapat 15 buah hospital yang menyediakan perkhidmatan PT&K di seluruh Malaysia.

Pelaksanaan latihan elektif PT&K ini dapat memberikan peluang kepada pelajar dan pelatih dalam program pengajian PT&K untuk mendapatkan pendedahan berkenaan perkhidmatan PT&K yang ditawarkan di hospital KKM serta prosedur kerja yang terlibat dalam penyampaian perkhidmatan ini.

2. Objektif

2.1 Memberi peluang kepada pelajar/ pelatih untuk menjalani latihan elektif PT&K di hospital KKM bagi melahirkan generasi pengamal PT&K yang selamat dan berkualiti.

2.2 Memastikan pelaksanaan latihan elektif tidak menjejaskan perkhidmatan PT&K yang diberikan kepada pesakit serta peraturan-peraturan sedia ada dipatuhi oleh pihak Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) di hospital KKM.

2.3 Sebagai rujukan bagi KKM dan IPT yang menawarkan program pengajian PT&K dalam pelaksanaan latihan elektif PT&K untuk pelajar/ pelatih di hospital KKM.

3. Definisi

3.1 Latihan Elektif

Latihan elektif adalah latihan yang menepati kriteria seperti berikut:

i. latihan yang berkaitan dengan PT&K sahaja;
ii. dilaksanakan secara *one-off*;
iii. bertempoh antara 1 hari (8 jam) hingga 5 hari bekerja;
iv. tidak memerlukan *Memorandum of Agreement* (MoA);
v. dilaksanakan secara pemerhatian atau *observation* sahaja, tiada *hands–on* ke atas pesakit; dan
vi. tidak terbuka kepada penempatan secara berkala/ berterusan untuk jangka masa panjang.

3.2 Institusi Pendidikan Tinggi (IPT)

3.2.1 IPT awam atau swasta tempatan yang berdaftar dengan Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) dan menawarkan program pengajian PT&K yang mendapat akreditasi penuh oleh Agensi Kelayakan Malaysia (MQA).

3.2.2 Pada masa ini, permohonan daripada IPT luar negara tidak diterima.

3.3 Pelajar

3.3.1 Individu (warganegara atau bukan warganegara) yang berdaftar dalam program pengajian PT&K yang mendapat akreditasi penuh oleh pihak MQA di IPT yang berdaftar dengan KPM.

3.3.2 Pelajar mestilah sedang menjalani tahun praktikal dalam program pengajian PT&K

3.4 Pelatih

Tenaga pengajar (warganegara atau bukan warganegara) dalam program pengajian PT&K yang mendapat akreditasi penuh oleh pihak MQA di IPT yang berdaftar dengan KPM.

3.5 Ketua Perkhidmatan PT&K, Hospital KKM

Ketua Perkhidmatan PT&K, Hospital KKM merujuk kepada Ketua Unit PT&K atau Pegawai Perubatan yang bertanggungjawab ke atas perkhidmatan PT&K yang ditawarkan di hospital KKM yang berkenaan.

4. Skop

4.1 Garis panduan ini adalah terpakai untuk latihan elektif PT&K di semua hospital KKM yang menawarkan perkhidmatan PT&K seperti di **Lampiran A**.

4.2 Latihan elektif PT&K ini hanya terbuka kepada pelajar/ pelatih berdaftar daripada IPT yang menawarkan program pengajian PT&K yang mendapat akreditasi penuh oleh MQA seperti di **Lampiran B**.

5. Tatacara Permohonan

5.1 IPT perlu mengemukakan permohonan latihan elektif PT&K kepada Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari (BPTK) untuk mendapatkan kelulusan.

5.2 Dokumen permohonan perlu dikemukakan untuk semakan BPTK seperti senarai semak di **Lampiran C** sekurang-kurangnya tiga (3) bulan sebelum tarikh latihan elektif.

5.3 Permohonan akan diproses mengikut carta aliran seperti di **Lampiran D.**

5.4 Selepas mendapat kelulusan BPTK, IPT perlu membuat surat permohonan kepada hospital berkenaan sekurang-kurangnya dua (2) bulan sebelum tarikh latihan elektif.

6. Peranan dan Tanggungjawab

6.1 Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)

6.1.1 Pihak KKM tidak akan bertanggungjawab ke atas sebarang kemalangan/ kecederaan atau jangkitan penyakit kepada pelajar/ pelatih sepanjang tempoh latihan elektif PT&K.

6.1.2 KKM juga tidak akan memberikan sebarang bayaran/ elaun kepada pelajar/ pelatih yang menjalani latihan elektif PT&K di mana-mana hospital KKM.

6.2 Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari (BPTK)

6.2.1 Menguruskan permohonan latihan elektif mengikut proses kerja di **Lampiran E**.

6.2.2 Mengumpul dan menganalisa borang-borang berikut secara berkala:

i. Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh Pelajar/ Pelatih;

ii. Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh Ketua Perkhidmatan PT&K, Hospital KKM yang berkenaan; dan

iii. Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh IPT.

6.3 Hospital KKM

6.3.1 **Sebelum Latihan Elektif**

i. Memastikan setiap permohonan daripada IPT mendapat kelulusan daripada BPTK.

ii. Menetapkan bilangan pelajar/ pelatih yang boleh menjalani latihan elektif PT&K pada satu-satu masa bagi mengelakkan pertindihan jadual dan kesesakan.

iii. Penerimaan pelajar/ pelatih untuk latihan elektif PT&K mestilah tidak menjejaskan perkhidmatan yang diberikan oleh pihak hospital KKM kepada pesakit dan juga tidak menjejaskan peluang latihan terhadap anggota KKM sendiri.

iv. Hospital KKM yang bersedia untuk menerima pelajar/ pelatih perlu memberikan surat persetujuan daripada Pengarah Hospital kepada IPT

yang memohon dan sesalinan surat kepada Jabatan Kesihatan Negeri (JKN) yang berkaitan dan BPTK.

v. Hospital KKM berhak menolak permohonan demi kepentingan perkhidmatan.

6.3.2 **Semasa Latihan Elektif**

i. Memastikan pelajar/ pelatih mematuhi peraturan-peraturan hospital sedia ada (contoh: pemakaian kad pelawat).

ii. Menyediakan buku daftar maklumat pelajar/ pelatih.

iii. Memantau aktiviti pelajar/ pelatih.

iv. Tidak bertanggungjawab ke atas kerosakan dan kehilangan peralatan peribadi atau peralatan yang dibekalkan oleh pihak IPT bagi kemudahan pelajar/ pelatih.

v. Menamatkan latihan elektif PT&K dan melaporkan kepada BPTK dan IPT sekiranya pelajar/ pelatih tidak mematuhi peraturan atau berkelakuan yang boleh mencemarkan nama baik KKM.

vi. Memberi bimbingan dan tunjuk ajar kepada pelajar/ pelatih dalam latihan elektif PT&K berdasarkan senarai tajuk latihan yang dicadangkan oleh BPTK seperti di **Lampiran F**.

6.3.3 **Selepas Latihan Elektif**

i. Menyedia dan mengemaskini pangkalan data latihan elektif PT&K dari semasa ke semasa.

ii. Mengemukakan kompilasi Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh Pelajar/ Pelatih yang diisi lengkap kepada BPTK bagi setiap sesi latihan elektif seperti di **Lampiran G**.

iii. Mengemukakan Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh Ketua Perkhidmatan PT&K, Hospital KKM yang diisi lengkap kepada BPTK sekali dalam setahun seperti di **Lampiran H** sekiranya berkenaan.

6.4 Institusi Pendidikan Tinggi (IPT)

6.4.1 Dilarang membuat penambahan bilangan pelajar/ pelatih atau pertukaran pelajar/ pelatih/ Unit PT&K tanpa kebenaran daripada hospital KKM dan BPTK.

6.4.2 Segala urusan kebajikan pelajar/ pelatih adalah di bawah tanggungjawab IPT.

6.4.3 Mengemukakan Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh IPT yang diisi lengkap kepada BPTK dalam masa satu (1) bulan selepas latihan elektif PT&K dilaksanakan seperti di **Lampiran I**.

6.5 Pelajar/ Pelatih Semasa Latihan Elektif

6.5.1 Mematuhi peraturan dan arahan semasa yang dikeluarkan oleh pihak Kerajaan Malaysia.

6.5.2 Bertanggungjawab terhadap kerosakan/ kecederaan yang dilakukan atas kecuaian sendiri di hospital KKM.

6.5.3 Dilarang membuat sebarang aktiviti promosi di hospital KKM tanpa kebenaran.

6.5.4 Dilarang menyebarkan atau membocorkan maklumat sulit, data statistik, rekod perubatan dan lain-lain maklumat yang diperolehi semasa latihan elektif PT&K tanpa kebenaran.

6.5.5 Dilarang membawa keluar sebarang maklumat berkaitan rekod pesakit, data statistik atau apa-apa maklumat berkaitan unit/ hospital secara fizikal atau elektronik.

6.5.6 Dilarang membawa keluar atau mengguna peranti perubatan dan peranti elektronik tanpa kebenaran.

6.5.7 Setelah tamat latihan elektif PT&K, pelajar/ pelatih perlu mengisi Borang Penilaian Latihan Elektif PT&K oleh Pelajar/ Pelatih yang boleh didapati daripada anggota kesihatan KKM yang bertanggungjawab. Borang yang lengkap diisi perlu diserahkan kepada anggota kesihatan tersebut.

7. Pertanyaan

Sebarang pertanyaan dan maklumat lanjut, sila hubungi:

Cawangan Dasar dan Perkembangan
Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari
Kementerian Kesihatan Malaysia
Blok E, Jalan Cenderasari
50590 Kuala Lumpur

Tel : 03-2279 8100
Faks : 03-2691 1259
Laman sesawang : http://tcm.moh.gov.my
Emel : tcm@moh.gov.my

8. Rujukan

1) Garis Panduan Penggunaan Fasiliti Kementerian Kesihatan Malaysia Bagi Tujuan Latihamal Pelajar Institusi Pengajian Tinggi (IPT).

2) Akta Perubatan Perubatan Tradisional dan Komplementari 2016 [Akta 775].

LAMPIRAN

Lampiran A

Senarai Hospital Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) yang menyediakan perkhidmatan Perubatan Tradisional dan Komplementari (PT&K)

Bil.	Nama Hospital
1.	Hospital Sultanah Bahiyah (HSB), Kedah
2.	Hospital Kepala Batas (HKB), Pulau Pinang
3.	Hospital Sultanah Nur Zahirah (HSNZ), Terengganu
4.	Hospital Raja Perempuan Zainab II (HRPZ II), Kelantan
5.	Hospital Sultanah Hajjah Kalsom (HSHK), Pahang
6.	Hospital Sungai Buloh, Selangor
7.	Hospital Rehabilitasi Cheras (HRC), Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur
8.	Hospital Putrajaya (HPJ), Putrajaya
9.	Institut Kanser Negara (IKN), Putrajaya
10.	Hospital Port Dickson (HPD), Negeri Sembilan
11.	Hospital Jasin, Melaka
12.	Hospital Sultan Ismail (HSI), Johor
13.	Hospital Umum Sarawak (HUS), Sarawak
14.	Hospital Wanita Dan Kanak-Kanak Sabah (HWKKS), Sabah
15.	Hospital Duchess of Kent (HDOK), Sabah

Catatan:

Senarai ini akan berubah dari semasa ke semasa sekiranya terdapat perubahan penawaran perkhidmatan PT&K di hospital KKM.

Lampiran B

Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) yang Menawarkan Program Pengajian Perubatan Tradisional dan Komplementari (PT&K) yang mendapat akreditasi penuh oleh Agensi Kelayakan Malaysia (MQA)

Bil.	Senarai IPT	Nama Program
1.	*INTI International University*	*Bachelor of Traditional Chinese Medicine (Hons)*
2.	*Management and Science University*	*Diploma in Traditional Chinese Medicine*
		Bachelor in Traditional Chinese Medicine (Hons)
3.	*Southern University College*	*Bachelor in Traditional Chinese Medicine 3+2 in collaboration with Tianjin University of Traditional Chinese Medicine, China*
4.	*University Tunku Abdul Rahman (UTAR) Sungai Long Campus*	*Bachelor of Chinese Medicine (Hons)*
5.	*International Medical University (IMU)*	*Bachelor of Science (Hons) in Chinese Medicine*
		Bachelor of Science (Hons) in Chiropractic
6.	*University of Cyberjaya (UoC)*	*Bachelor of Homeopathic Medical Sciences (Hons)*

Catatan:

Senarai ini akan berubah dari semasa ke semasa mengikut senarai terkini yang dikeluarkan oleh MQA.

Lampiran C

SENARAI SEMAK
PERMOHONAN MENJALANI LATIHAN ELEKTIF JANGKA PENDEK DI HOSPITAL KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA (KKM) YANG MENYEDIAKAN PERKHIDMATAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (PT&K)

BAHAGIAN A : DOKUMEN PERMOHONAN (Hanya permohonan yang lengkap sahaja akan diterima dan diproses) Sila tandakan ✓ pada ruangan yang berkenaan			
Bil.	**Dokumen**	**Pemohon** (✓)	**Kegunaan Pejabat** (✓)
1	Surat permohonan rasmi daripada Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) yang merangkumi butiran seperti berikut: a) Objektif latihan elektif PT&K; b) Perancangan aktiviti yang akan dilakukan oleh pelajar/pelatih termasuk jadual latihan sepanjang tempoh latihan elektif PT&K; dan c) Senarai pelajar/pelatih yang akan menjalani latihan elektif PT&K (termasuk maklumat no. kad pengenalan dan no. Kad pelajar/ pelatih)		
2	Salinan kad pengenalan pelajar/pelatih dan kad pelajar/pelatih daripada IPT berkenaan.		

BAHAGIAN B : PENERIMAAN PERMOHONAN (Untuk kegunaan Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari)		
Tarikh terima permohonan		Dokumen **LENGKAP / TIDAK LENGKAP**
Tindakan		Dokumen **DITERIMA DAN AKAN DIPROSES**
		Dokumen **TIDAK DITERIMA** Nyatakan sebab: __________ __________ __________

*Sila gunakan borang ini semasa menghantar dokumen permohonan

Lampiran D

CARTA ALIRAN
PENGENDALIAN PERMOHONAN PELAKSANAAN LATIHAN ELEKTIF JANGKA PENDEK DI HOSPITAL KKM YANG MENYEDIAKAN PERKHIDMATAN PT&K

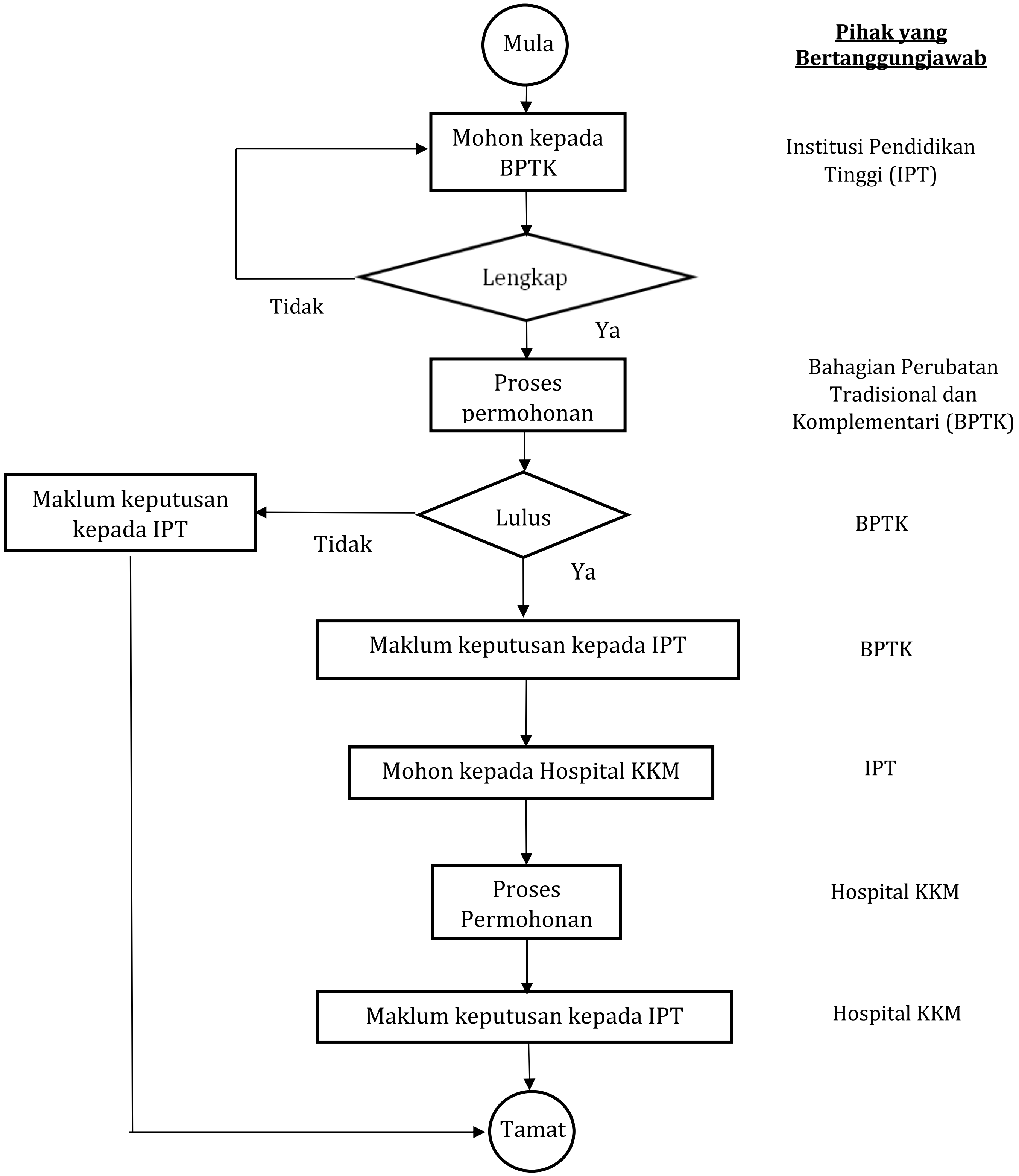

Lampiran E

PROSES KERJA
PERMOHONAN PELAKSANAAN LATIHAN ELEKTIF JANGKA PENDEK DI HOSPITAL KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA (KKM) YANG MENYEDIAKAN PERKHIDMATAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (PT&K)

Tanggungjawab	Proses
Institusi Pendidikan Tinggi (IPT)	a) Membuat permohonan pelaksanaan latihan elektif PT&K kepada BPTK. b) Membuat permohonan pelaksanaan latihan elektif PT&K kepada hospital KKM yang berkenaan melalui surat setelah mendapat maklumbalas tiada halangan daripada BPTK.
Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari (BPTK)	a) Terima permohonan pelaksanaan latihan elektif PT&K dari IPT. b) Buat semakan sama ada permohonan yang diterima lengkap atau tidak. c) Jika tidak lengkap, maklumkan semula kepada IPT berkenaan untuk tindakan pembetulan. Jika lengkap, proses permohonan yang diterima. d) Hantar surat maklum balas keputusan permohonan daripada Pengarah BPTK kepada IPT yang berkenaan dan sesalinan surat kepada Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan), Pengarah Bahagian Perkembangan Perubatan, Pengarah Jabatan Kesihatan Negeri dan Pengarah Hospital yang berkenaan.
Hospital KKM	a) Menerima dan mempertimbangkan permohonan pelaksanaan latihan elektif PT&K daripada IPT yang berkenaan. b) Memaklumkan keputusan kepada IPT berkenaan setelah mengambil kira kepentingan perkhidmatan PT&K dan sesalinan surat kepada Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan), Pengarah Bahagian Perkembangan Perubatan, Pengarah BPTK, dan Pengarah Jabatan Kesihatan Negeri yang berkenaan.

LAMPIRAN F

Cadangan senarai tajuk yang boleh dikongsikan semasa penempatan pelajar/ pelatih di unit PT&K bagi tujuan latihan elektif:

Bil	Tajuk
Ketua Unit PT&K/ Anggota Kesihatan	
1.	Dasar PT&K Kebangsaan
2.	Polisi, visi dan misi Unit PT&K
3.	Operasi Unit PT&K (contoh: pengendalian pesakit, rekod perubatan pesakit, saringan, dan lain-lain)
4.	Indikasi dan kontraindikasi perkhidmatan PT&K
5.	Garis Panduan Amalan PT&K bagi setiap modaliti di Unit PT&K (carta aliran, rejim rawatan, dan lain-lain)
6.	Pengendalian stok peralatan/ produk PT&K
7.	Aktiviti-aktiviti lain di Unit PT&K
8.	Kajian yang dijalankan sekiranya ada
Pengamal PT&K	
9.	Falsafah PT&K bagi bidang amalan yang berkaitan
10.	Demontrasi perkhidmatan PT&K
11.	Cara berkomunikasi berkesan antara pesakit dengan pengamal PT&K
12.	Langkah-langkah kawalan penyakit berjangkit (*infection control*)

Catatan:

Senarai ini akan berubah dari semasa ke semasa mengikut senarai terkini yang dikeluarkan oleh BPTK.

Lampiran G

BORANG PENILAIAN LATIHAN ELEKTIF PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (PT&K) OLEH PELAJAR/ PELATIH

1. BUTIRAN LATIHAN ELEKTIF

Unit PT&K	
Tarikh	
Tempoh latihan	

2. MAKLUMAT DEMOGRAFI PELAJAR/PELATIH

Institusi Pendidikan Tinggi (IPT)	
Kumpulan	Pelajar [ ]/ Pelatih [ ] (sila tandakan √ dalam " [ ]" yang berkaitan)
Bidang Pengajian/ Amalan PT&K	
Tahun Pengajian (Pelajar sahaja)	
Tempoh Pengalaman Mengajar (Pelatih sahaja)	

3. PENILAIAN

Sila nyatakan sejauh mana anda setuju dengan setiap kenyataan di bawah dan bulatkan **SATU NOMBOR** daripada skala 1 hingga 4. **Sekiranya anda telah bulatkan pada skala 1 atau 2, sila nyatakan sebab-sebabnya di ruang ulasan.**

1 **(Sangat Tidak Setuju)**	**2** **(Tidak Setuju)**	**3** **(Setuju)**	**4** **(Sangat Setuju)**

3.1 Keberkesanan Latihan Elektif

Bil.	**Perkara**	**Skala**				**Ulasan**
i	Tempoh latihan elektif adalah mencukupi	1	2	3	4	Sekiranya tempoh latihan elektif ini tidak mencukupi, berapa lama tempoh yang dicadangkan - ________________
ii	Sesi latihan ini membantu pelajar/ pelatih mencapai objektif latihan yang disasarkan	1	2	3	4	
iii	Kemudahan di Unit PT&K adalah mencukupi untuk melaksanakan latihan elektif (cth bilik rehat/ perbincangan, peralatan, dll)	1	2	3	4	
iv	Saiz ruang di Unit PT&K adalah sesuai untuk latihan elektif	1	2	3	4	

3.2 Kerjasama Anggota Kesihatan KKM

Bil.	Perkara	Skala				Ulasan
i	Mewujudkan suasana latihan yang kondusif.	1	2	3	4	
ii	Ketersediaan memberi bimbingan dan tunjuk ajar (cth: memberi taklimat, demonstrasi dll)	1	2	3	4	
iii	Berkemahiran dalam memberi tunjuk ajar	1	2	3	4	
iv	Ketersediaan menerima maklum balas pelajar/ pelatih (cth: soalan, cadangan, dll)	1	2	3	4	
v	Berinteraksi dengan pelajar/ pelatih secara berkesan	1	2	3	4	

3.3 Kerjasama Pengamal PT&K

Bil.	Perkara	Skala				Ulasan
i	Ketersediaan memberi bimbingan dan tunjuk ajar (cth: Syarahan, demontrasi, dll)	1	2	3	4	
ii	Berkemahiran dalam memberi tunjuk ajar	1	2	3	4	
iii	Ketersediaan menerima maklum balas pelajar/ pelatih (cth: soalan, cadangan, dll)	1	2	3	4	
iv	Berinteraksi dengan pelajar/ pelatih secara berkesan	1	2	3	4	

3.4 Pengetahuan pelajar/ pelatih selepas latihan elektif

Bil.	Perkara	Skala				Ulasan
i.	Latihan ini memberikan pengetahuan baru tentang Pengurusan Unit PT&K di hospital KKM (cth: polisi, operasi Unit PT&K, dll)	1	2	3	4	
ii.	Latihan ini memberikan pengetahuan baru tentang perkhidmatan PT&K di Unit PT&K, Hospital KKM (cth: garispanduan amalan PT&K di Unit PT&K, indikasi dan kontraindikasi perkhidmatan PT&K, dll)	1	2	3	4	
iii.	Latihan ini memberikan pendedahan bahawa integrasi PT&K dengan perubatan moden adalah:					
	a) Selamat;	1	2	3	4	
	b) Berkualiti; dan	1	2	3	4	
	c) Berkesan.	1	2	3	4	
iv.	Pengetahuan baru daripada latihan ini akan meningkatkan pembelajaran/ kualiti kerja pelajar/ pelatih	1	2	3	4	

v. Adakah latihan elektif ini memberi pendedahan kepada bidang amalan PT&K yang baru selain daripada bidang amalan yang berkaitan dengan pengajian anda? Sekiranya jawapan anda "Ya", sila nyatakan bidang amalan PT&K tersebut.

____

____

vi. Berapakah bilangan kes pesakit yang anda berinteraksi/ pelajari (cth: temuramah, pemerhatian, dll) sepanjang tempoh latihan elektif?

____

____

4. ULASAN

Sila beri ulasan terhadap latihan elektif yang dilaksanakan.

(i) Kebaikan

____

____

____

(ii) Kelemahan

____

____

____

(iii) Cadangan lain sekiranya ada

____

____

____

** Borang ini perlu diisi dengan lengkap dan dikemukakan kepada anggota kesihatan KKM yang bertanggungjawab setelah tamat sesi latihan elektif PT&K*

Lampiran H

BORANG PENILAIAN LATIHAN ELEKTIF PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (PT&K) OLEH KETUA PERKHIDMATAN PT&K, HOSPITAL KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA (KKM)

1. BUTIRAN LATIHAN ELEKTIF

Unit PT&K:	**Tarikh:**
Institusi Pendidikan Tinggi **1)** **2)** **3)**	**Tarikh dan Tempoh latihan** **:** **:** **:**

2. PENILAIAN

Sila nyatakan sejauh mana anda setuju dengan setiap kenyataan di bawah dan bulatkan **SATU NOMBOR** daripada skala 1 hingga 4. **Sekiranya anda telah bulatkan pada skala 1 atau 2, sila nyatakan sebab-sebabnya di ruang ulasan.**

1 **(Sangat Tidak Setuju)**	**2** **(Tidak Setuju)**	**3** **(Setuju)**	**4** **(Sangat Setuju)**

Bil.	**Perkara**	**Skala**				**Ulasan**
i.	Latihan ini memberikan pengetahuan dan pendedahan yang relevan berkenaan:					
	a. Pengurusan Unit PT&K di hospital KKM	1	2	3	4	
	b. Integrasi perkhidmatan PT&K dan Perubatan Moden di Unit PT&K, Hospital KKM	1	2	3	4	
	c. Pendedahan tentang perkhidmatan PT&K yang selamat dan berkualiti	1	2	3	4	
ii.	Pengamal PT&K:					
	a. Memberi kerjasama dan berinteraksi dengan baik sesama pelajar/pelatih	1	2	3	4	
	b. Memberi penjelasan dengan baik berkenaan prosedur/ teknik amalan yang dijalankan	1	2	3	4	
	c. Menjawab soalan-soalan yang dikemukakan oleh pelajar/ pelatih dengan baik	1	2	3	4	

iii.	Kemudahan di Unit PT&K/ hospital KKM adalah mencukupi untuk melaksanakan latihan elektif PT&K (cth bilik rehat/perbincangan, peralatan, dll)	1	2	3	4	
iv.	Saiz ruang di Unit PT&K/ Hospital KKM adalah sesuai untuk latihan elektif PT&K	1	2	3	4	
v.	Kandungan latihan elektif PT&K yang ditetapkan oleh KKM adalah bersesuaian dan berpatutan	1	2	3	4	
vi.	Had tempoh latihan elektif PT&K yang ditetapkan oleh KKM adalah bersesuaian	1	2	3	4	Sekiranya had tempoh latihan elektif PT&K yang ditetapkan oleh KKM tidak bersesuaian, berapa lama tempoh yang dicadangkan - ____________________

3. ULASAN

i. Sila nyatakan kekuatan latihan elektif ini.

____

____

ii. Sila nyatakan kelemahan latihan elektif ini.

____

____

iii. Adakah kandungan latihan elektif PT&K yang ditetapkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) di hospital KKM adalah mencukupi?

____

iv. Sekiranya jawapan anda pada 3(iii) adalah “tidak”, sila nyatakan alasan anda dan cadangan penambahbaikan sekiranya ada.

____

____

v. Adakah anda bersetuju latihan elektif PT&K ini diteruskan pada masa akan datang?

____

vi. Sekiranya jawapan anda pada 3(v) adalah “tidak”, sila nyatakan sebab anda dan cadangan penambahbaikan sekiranya ada.

____

____

vii. Adakah anda bersetuju Hospital KKM yang menyediakan perkhidmatan PT&K dibuka untuk latihan klinikal PT&K (i.e., *hands-on*, latihan jangka masa panjang dan berkala, memerlukan *Memorandum of Agreement*) pada masa akan datang?

____

viii. Sekiranya jawapan anda pada 3 (vii) adalah “tidak”, sila nyatakan sebab anda.

____

ix. Kesan latihan elektif PT&K terhadap perkhidmatan PT&K di hospital KKM :
(Arahan: Sila bulatkan " Ya" atau " Tidak" bagi jawapan setiap pernyataan dibawah)

a) Latihan ini :
- Menjejaskan masa menunggu temujanji rawatan pesakit (**Ya/ Tidak**)
- Menjejaskan masa menunggu pesakit mendapatkan perkhidmatan daripada pengamal PT&K semasa temujanji. (**Ya/ Tidak**)
- Menjejaskan penawaran perkhidmatan anggota kesihatan/ pengamal PT&K kepada pesakit (**Ya/ Tidak**)

Sekiranya jawapan " Ya", sila kemukakan sebab:

____

____

b) Pesakit membuat aduan terhadap latihan elektif PT&K ini. (**Ya/ Tidak**)
Sekiranya jawapan " Ya", nyatakan aduan tersebut.

____

c) Kesan lain-lain. (**Ya/ Tidak**)
Sekiranya jawapan " Ya", sila nyatakan.

____

** Borang ini perlu diisi dengan lengkap dan dikemukakan kepada BPTK pada hujung tahun sekiranya berkenaan.*

Lampiran I

BORANG PENILAIAN LATIHAN ELEKTIF PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI (PT&K) OLEH INSTITUSI PENDIDIKAN TINGGI (IPT)

1. BUTIRAN LATIHAN ELEKTIF

Institusi Pendidikan Tinggi	
Tarikh latihan Elektif	
Unit PT&K	

2. PENILAIAN

Sila tandakan "√" pada ruang "[ ]" berdasarkan jawapan bagi setiap pernyataan dibawah

2.1) Adakah latihan elektif ini membantu IPT mencapai objektif yang diinginkan ?

Sangat setuju [ ] Setuju [ ] Tidak setuju [ ] Sangat tidak setuju [ ]

2.2) Adakah latihan elektif ini memberi pengetahuan yang relevan kepada pelajar/ pelatih di IPT berkenaan perkhidmatan PT&K yang selamat dan berkualiti

Sangat setuju [ ] Setuju [ ] Tidak setuju [ ] Sangat tidak setuju [ ]

2.3) Bagaimana pelaksanaan latihan elektif ini memberi kesan kepada organisasi anda?

i.	Membantu sebagai pelengkap (*complement*) kepada modul pembelajaran PT&K sedia ada di IPT	Ya [ ] Tidak [ ]
ii.	Membantu dalam penambahbaikan polisi dan piawaian perkhidmatan PT&K di tempat latihan praktikal organisasi anda	Ya [ ] Tidak [ ]
iii.	Lain–lain (Sila nyatakan sekiranya ada) ____________________________ ____________________________	

Sila hantar borang penilaian yang lengkap ke:

Bahagian Perubatan Tradisional dan Komplementari
Kementerian Kesihatan Malaysia (BPTK)
Blok E, Jalan Cenderasari
50590 Kuala Lumpur
Tel: 03-2279 8100
Faks: 03-2691 1259
Emel kepada tcm@moh.gov.my (Perhatian: Cawangan Dasar dan Perkembangan)

** Borang ini perlu diisi dengan lengkap dan dikemukakan kepada BPTK dalam masa satu (1) bulan dari tarikh latihan elektif dilaksanakan.*

SIDANG PENGARANG

BAHAGIAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI

PENGARANG

Ng Angeline

Dr. Muhammad Zubair Bin Zain Al-aabideen

Dr. Siti Norhidayah Binti Md Almi

Dr. Nadia Affida Binti Shamsuddin

Ng Suk Kuan

Dr. Tajul Iqmal Bin Tajul Arus

Gong Jia Ying

Teh Li Yin

PENASIHAT

Dr. Goh Cheng Soon (Pengarah)

Dr. Jaspal Kaur A/P Marik Singh

Suraya Hani Binti Sharon

Dr. Adilla Nur Binti Halim

Dr. Gan Fen Fang

Dr. Nurhidayah Binti Mohd Yatim

BAHAGIAN PERUBATAN TRADISIONAL DAN KOMPLEMENTARI
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
BLOK E, JALAN CENDERASARI
50590 KUALA LUMPUR
Emel : tcm@moh.gov.my
Laman Web : http://tcm.moh.gov.my